

Коренєва Ж. Б.
кандидат ветеринарних наук, доцент
Міхальов Ю. В.
магістрант
Одеський державний аграрний університет

НОВОУТВОРЕННЯ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ У ДРІБНИХ ТВАРИН: ЕТИОЛОГІЯ, ПАТОМОРФОЛОГІЯ

Актуальність проблеми. Сьогодні проблема боротьби зі злоякісними новоутвореннями є однією з актуальних проблем суспільства. У більшості промислово розвинутих країнах смертність від злоякісних пухлин займає друге місце і реально зростає як у людей, так і у тваринному світі, головним чином через погіршення екології. У середньому приріст загальної захворюваності складає приблизно 1,8–2% на рік, але у ветеринарній медицині ці показники розрізнені та несистематизовані. Тому вивчення поширення поширення новоутворень у тварин та птиці є актуальним [1-3].

Матеріали і методи досліджень. Вивчення гістологічних зрізів та отримання мікрофотографій здійснювали за допомогою світлового мікроскопа і цифрової відеокамери фірми Olympus, з'єднаних з комп'ютером. Диференціацію пухлин і пухлиноподібних процесів проводили керуючись класифікацією пухлин молочної залози, що запропонована Консультативною радою з порівняльної онкології при Всесвітній організації охорони здоров'я, так як ця класифікація є складовою частиною розробленої ВООЗ Міжнародної класифікації пухлин домашніх тварин.

Результати досліджень. Як показав аналіз документації лікувальної роботи в лікарні за період з 2015 -2017 роки, ми встановили, що новоутворення було виявлено у 63 тварин з яких 44 собаки та 19 котів. У собак, найчастіше виявляються пухлини шкіри 13 випадків, з яких доброякісні папіломи - у 9 випадках та злоякісні рак - у 4 випадках, пухлини похідних шкіри 18 випадків (

пухлини сальних (2 випадки) та потових (1 випадок) залоз, волосяних фолікулів (1 випадок) та молочних залоз (14 випадків). Діагностувалися у тварин і хвороби кісток та хрящів (4 випадки), системи органів травлення (2 випадки), системи органів дихання (1 випадок), органів сечостатевої системи (1 випадок). Виявлялися також і 2 випадки метастатичного ураження печінки.

Щодо поширення пухлин у котів, то дані майже аналогічні. Так найчастіше виявляються пухлини шкіри 8 випадків, з яких доброякісні папіломи - у 5 випадках та злоякісні рак - у 3 випадках, пухлини похідних шкіри 7 випадків (волосяних фолікулів (1 випадок) та молочних залоз (6 випадків). Діагностувалися у тварин і хвороби кісток та хрящів (1 випадок), гемангіоми (1 випадок), метастатичні ураження печінки (1 випадок), органів сечостатевої ситеми (1 випадок). Новоутворень органів системи травлення та органів системи дихання за термін дослідження виявлено не було.

Патологію молочних залоз було виявлено у 14 або 31,82% собак та 6 або 31,57% котів. Це свідчить про те що новоутворення молочних залоз, які є похідними шкіри, є найбільш поширеною патологією як собак, так і у котів. У зв'язку з цим ми вирішили вивчити вплив пухлини молочних залоз (ПМЗ) на розвиток патологічних процесів в органах і тканинах хворих собак.

Основними етіологічними чинниками, що сприяють виникненню пухлин молочних залоз є: тривалі гормональні розлади, пов'язані з підвищенням концентрації естрогенів в організмі. Розвиток пухлин у собак має пряму залежність від фону статевих гормонів самиць; відсутність в'язки, періодів нормальної лактації з вигодовуванням потомства, несправжня вагітність, фолікулярна кіста яєчників, мастопатія; застосування препаратів, що пригнічують статеву охоту (корекції гормонального фону тварини).

У собак найбільший відсоток пухлинних уражень виявляється у вікових групах від 7 до 12 років та від 13 до 17 років відповідно по 28,57%. У котів найбільший відсоток припадає на вікову групу від 7 до 12 років, що складає майже 50%. Щодо породної схильності, то у собак найчастіше пухлини виявлялися у тварин таких порід: пудель 4 випадки, ротвейлер 3 випадки, спаніель - 3 випадки, пінчер – 2 випадки, боксер 1 випадок, доберман 1 випадок. У собак: *доброякісні пухлини* діагностували у 3 випадках або 21,42 %. У 2 випадках це були аденоми (14,28%) і аденофіброми 1 випадок або у 7,14%; *злоякісні пухлини* діагностували у 11 випадках або 78,58%. Було виявлено такі пухлини: тубулярна аденокарцинома 5 випадків (35,71%), папілярно-кистозна аденокарцинома 2 випадки (14,28%), солідна аденокарцинома 4 випадки (28,59%). У котів: *доброякісні пухлини* діагностували у 2 випадках або 33,33 %. Це були по 1 випадку аденома і аденофіброма, що складає по кожному виду 16,665%; *злоякісні пухлини* діагностували у 4 випадках або 66,67%. Було також виявлено такі пухлини: тубулярна аденокарцинома 2 випадки (33,33%), папілярно-кистозна аденокарцинома 1 випадок (16,67%), солідна аденокарцинома 1 випадок (16,67%).

Висновки. 1. В більшості випадків доброякісні пухлини створюють дискомфорт своєю кількістю або розмірами, а згодом ці пухлини можуть

перетворитися на злоякісні утворення. Що стосується злоякісних пухлин, то їх характеризує інтенсивний ріст і дочірні пухлини (метастази) в навколишні тканини. Цей вид пухлин – серйозна загроза для здоров'я і життя тварини.

2. Пухлини молочних залоз у собак, дуже часто явище, яке виникає у кожної другої собаки. Якщо сука досягне віку 10-12 років, то виникнення пухлини молочної залози починається у 70 % тварин.

3. У собак ПМЗ найчастіше мають характер доброякісних. Навіть при діагнозі карцинома, що ставиться приблизно в 40 % випадків, розвиток може бути доброякісним.

Література

1. Джексон М. Ветеринарная клиническая патология/ М. Джексон. – М.: Аквариум- Принт, 2009. – 384 с. ISBN: 978-5-9934-0174-4

2. Жаров, А. В. Патологическая физиология и патологическая анатомия животных/ А. В. Жаров, А. П. Стрельников, Л. Н. Адамушкина, Т. В. Лосева. - М.: КолосС, 2007. -320 с. ISBN: 978-5-9532-0442-2

3. Уайт, Ричард А. С. Онкологические заболевания мелких домашних животных/ Ричард А. С Уайт. – М.: Аквариум ЛТД, 2004. – 252 с. ISBN: 5-94838-013-0.